ECLI:LV:RVPT:2021:1027.C30553420.10.S
Lieta Nr.C30553420
Lietvedības Nr.C1378-21/14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2021.gada 27.oktobrī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa

šādā sastāvā: tiesnese K.Zdanovska

ar sekretāri A.Taškovu

piedaloties prasītāja SIA "/Nosaukums A/" un trešās personas /pers. B/ pārstāvim trešajai personai /pers. C/ un atbildētāja akciju sabiedrības "/Nosaukums B/" pārstāvim /pers. E/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu SIA "/Nosaukums A/" prasībā pret akciju sabiedrību "/Nosaukums B/" ar trešajām personām /pers. C/ un /pers. B/ par paziņojuma atzīšanu par spēkā neesošu un aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā esošu, un trešās personas /pers. B/ prasībā pret akciju sabiedrību "/Nosaukums B/" par paziņojuma atzīšanu par spēkā neesošu un aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā esošu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020.gada 14.aprīlī prasītājs SIA "/Nosaukums A/" iesniedza tiesā prasību pret atbildētāju akciju sabiedrību "/Nosaukums B/" ar trešajām personām /pers. C/ un /pers. B/ par atbildētāja 2019.gada 22.marta paziņojuma par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu atzīšanu par spēkā neesošu un par 2015.gada 27.oktobra aizdevuma līguma Nr.152710/3JF atzīšanu par spēkā esošu.

[1.1] Prasītājs norāda, ka 2015.gada 27.oktobrī starp prasītāju kā aizņēmēju un atbildētāju kā aizdevēju tika noslēgts aizdevuma līgums Nr.152710/3JF.

Aizdevuma 150 409 EUR nodrošināšanai 2015.gada 27.oktobrī tika noslēgts ķīlas līgums Nr.152710/3JF, ieķīlājot prasītājam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/. 2019.gada 10.janvārī tika noslēgts ķīlas līgums Nr.152710/3JF ieķīlājot trešajai personai /pers. B/ piederošo nekustamo īpašumu /adrese B/.

2017.gada 22.augustā starp atbildētāju un trešo personu /pers. C/ tika noslēgts galvojuma līgums Nr.152710/3JF ar kuru pēdējais uzņēmies atbildēt kā pats parādnieks par prasītāja parādsaistībām pret atbildētāju. 2019.gada 10.janvārī starp atbildētāju un trešo personu /pers. B/ noslēgts galvojuma līgums Nr.152710/3JF ar kuru /pers. B/ uzņēmusies atbildēt kā pati parādniece par prasītāja saistībām pret atbildētāju.

[1.2] 2019.gada 22.martā atbildētājs sagatavoja paziņojumu Nr.123 par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu paziņojot prasītājam par aizdevuma līguma izbeigšanu ar 2019.gada 29.martu, lūdzot līdz šim datumam atmaksāt 166 151,32 EUR.

Paziņojuma pamatojumā norādīts – aizdomas par patiesā labuma guvēja /pers. C/ saistību ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk tekstā – Legalizācijas likums) prasību izpildi un nepieciešamību nodrošināt atbildētāja darījumu uzraudzības procesā paredzēto kārtību.

2019.gada 28.martā prasītājs sniedza atbildi atbildētājam, ka minēto paziņojumu uzskata par nepamatotu.

[1.3] Saskaņā ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019.gada 2.maija lēmumu lietā Nr.3-12/0129-19/29 apmierināts atbildētāja pieteikums par nekustamā īpašuma /adrese A/ pārdošanu izsolē; 2019.gada 14.maija lēmumu lietā Nr.3-12/0137-19/17 apmierināts pieteikums par nekustamā īpašuma /adrese B/ pārdošanu izsolē.

[1.4] Paziņojumu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu prasītājs uzskata par prettiesisku un atceļamu, jo aizdevuma līgums tika izbeigts bez jebkāda pamata.

Atbildētājs apstrīdētajā paziņojumā nav norādījis ne uz vienu no aizdevuma līguma punktiem, kā arī nav norādījis citu līguma izbeigšanas tiesisko pamatu, vai normatīvo aktu, kas dotu tiesības vienpusēji pirms termiņa izbeigt aizdevuma līgumu.

Aizdevuma līgums izbeigts nepamatoti, jo paziņojumā norādītais izbeigšanas pamats neatbilst Civillikuma 1589.panta norādītajiem gadījumiem.

Kā arī nav saprotams par kādām un cik reālām aizdomām par /pers. C/ saistību ar naudas atmazgāšanu norāda atbildētājs, jo /pers. C/ nav un nekad nav bijis ierosināts kriminālprocess par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem. Prasītāja ieskatā vispārējā atsauce uz Legalizācijas likumu ir nepamatota, bez tam /pers. C/ nemaz neatbilst minētā likuma prasībām, lai tiktu atzīts par prasītāja patiesā labuma guvēju, kā arī publiskajos reģistros citas personas ir norādītas kā prasītāja patiesā labuma guvēji.

Prasītāja ieskatā atbildētājs ir veicis formālu darījuma iztulkošanu, kas nav pieļaujama, jo tādejādi iespējams vienpusēji izbeigt jebkuru darījumu pamatojoties uz Legalizācijas likumu, kā rezultātā tapis apstrīdētais paziņojums un izbeigts aizdevuma līgums.

[1.5] Atbildētājs nav vērsies tiesā par aizdevuma līguma pirmstermiņa pārtraukšanu. Bez tam starp pusēm tika panākta mutiska vienošanās par aizdevuma līguma darbības turpināšanu un prasītājs, pildot aizdevuma līguma nosacījumus, veica visus aizdevuma līgumā paredzētos maksājumus. Starp pusēm tika parakstīts akts par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu uz 2019.gada 31.decembri pēc aizdevuma līguma Nr.152710/3JF. Laikā no 2019.gada 2.maija līdz 2020.gada 24.martam prasītājs ir veicis un atbildētājs ir pieņēmis maksājumus par kopējo summu 23 636,99 EUR un ieskaitījis tos aizdevuma dzēšanai. Ar minētajām darbībām atbildētājs ir atzinis aizdevuma līgumu par spēkā esošu un pusēm saistošu.

[1.6] Ar tiesu izpildītājas paziņojumiem izsludinātas nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ izsoles. Taču tā kā prasītājs nav pieļāvis aizdevuma līguma saistību izpildes kavējumu un atbildētājs nav informējis par aizdevuma līguma darbības pārtraukšanu, atbildētājam nav tiesību lūgt ieķīlāto nekustamo īpašumu pārdošanu izsolē.

[1.7] Prasība pamatota uz Civillikuma 1589., 1428., 1432.pantu. Prasītājs lūdz atzīt atbildētāja 2019.gada 22.marta paziņojumu par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu (aizdevuma līgums Nr.152710/3JF) Nr.123 par spēkā neesošu no tā sastādīšanas dienas; atzīt starp prasītāju kā aizņēmēju un atbildētāju kā aizdevēju 2015.gada 27.oktobrī noslēgto aizdevuma līgumu Nr.152710/3JF par spēkā esošu.

[2] Saskaņā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 26.jūnija lēmumu noraidīts prasītāja pieteikums par prasības nodrošināšanu.

[3] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos norāda, ka prasību neatzīst.

Atbildētājs ievērojot Legalizācijas likuma 22.panta otrās daļas 3.apakšpunkta prasības un atbildētāja iekšējās kontroles sistēmas izstrādātās procedūras, veicot risku novērtējumu balstītu prasītāja padziļinātu izpēti, pamatojoties uz Legalizācijas likuma 28.^{2}pantu, 2019.gada 21.martā pieņēma lēmumu izbeigt darījuma attiecības ar prasītāju un pieprasīja saistību, kas izriet no aizdevuma līguma pirmstermiņa izpildi. Tādejādi atzīstams, ka atbildētājs pamatoti un saskaņā ar Civillikuma 1589.pantu vienpusēji izbeidza darījuma attiecības ar prasītāju un pieprasīja to pirmstermiņa izpildi.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta otro daļu atbildētājās iekšējās kontroles sistēmā noteiktās un uz risku novērtējumu balstītās padziļinātās izpētes rezultātā par darījumu attiecību izbeigšanu ar prasītāju, atbildētājs ir radījis komercnoslēpumu, kas nav izpaužams trešajām personām.

Ņemot vērā atbildētāja rīcībā esošo informāciju un augstākminētos faktus, atbildētājs 2019.gada 25.martā nosūtīja prasītājam vēstuli Nr.126 lūdzot sniegt paskaidrojumus un pamatojošus dokumentus par aizdevuma dzēšanai novirzīto naudas līdzekļu izcelsmi par laika periodu no 2015.gada 27.oktobra līdz 2019.gada 22.februārim, un tieši par paša aizņēmēja un trešo personu novirzīto naudas līdzekļu izcelsmi. Taču atbildētājs nav saņēmis atbildi uz šo vēstuli, kas liecina, ka saistību, kas izriet no aizdevuma līguma dzēšanai novirzīto naudas līdzekļu legāla izcelsme nav pierādīta un, iespējams, ir saistīta ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

[3.1] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019.gada 2.maija un 2019.gada 14.maija lēmumiem, kas stājušies likumīgā spēkā, apmierināti atbildētāja pieteikumi par nekustamo īpašumu pārdošanu labprātīgā izsolē. Kā arī prasītājs nav izmantojis savas tiesības iesniegt tiesā apvēruma prasību, tādejādi atzīstot nolēmumos konstatētos faktus.

Bez tam 2019.gada 2.maija lēmums ir izpildīts un nekustamais īpašums /adrese A/, pārdots izsolē 2020.gada 19.maijā un izsoles akts apstiprināts ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 9.jūlija lēmumu lietā Nr.C73440820. Šo nekustamo īpašumu izsolē iegādājās /pers. C/ laulātā /pers. H/, kas atbildētājam rada šaubas par prasītāja un /pers. C/ saikni ar šo darījumu, kas norāda uz faktu, ka /pers. C/ un prasītājs ir veikuši dažāda rakstura darījumus, slēpjoties aiz citām personām, kas bija arī par pamatu darījuma attiecību izbeigšanai ar prasītāju no atbildētāja puses.

[3.2] Kopš darījuma attiecību izbeigšanas starp pusēm, prasītājs ir veicis dažus maksājumus saistību dzēšanai, kas izriet no aizdevuma līguma. Atbildētāja ieskatā minētie maksājumi ir uzskatāmi par prasītāja labprātīgu galvenā parāda segšanu pa daļām pēc savas iniciatīvas, nevis aizdevuma līguma turpināšanu vai atjaunošanu.

Atbildētājs norāda, ka starp pusēm nav noslēgtas vienošanās par nolēmumu labprātīgu izpildi vai sastādīts saistību izpildes grafiks. Līdz ar to prasītāja saistībām kopš 2019.gada 22.marta ir iestājies visu saistību, kas izriet no aizdevuma līguma, atmaksas termiņš. Savukārt prasītāja iesniegtā prasība ir noraidāma kā nepamatota.

[4] Prasītājs atsauksmē uz atbildētāja paskaidrojumiem norāda, ka atbilstoši Legalizācijas likuma normām prasītājs nav pierādījis, ka prasītāja patiesais labuma guvējs būtu politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona. Attiecīgi atbildētāja norādītais pamatojums aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanai paredz, ka, lai izpildītu Legalizācijas likuma prasības, likuma subjektam ir tiesības pieprasīt no saviem klientiem un pēdējiem ir pienākums sniegt klienta izpētei nepieciešamo patieso informāciju un dokumentus. Attiecīgi secināms, ka neizpildoties normatīvo aktu prasībām par atbildētāja pienākumu veikt klienta padziļināto izpēti, atbildētājam nav tiesiska pamata atsaukties uz Legalizācijas likuma 28.pantu, jo atbildētājam vispār nav bijis pienākuma veikt padziļināto klienta izpēti, t.sk. likumīgu tiesību pieprasīt tādu informācijas apjomu un saturu, kas nav vajadzīgs attiecīgā klienta izpētei.

Bez tam prasītāja dalībnieki nav mainījušies kopš 2012.gada 21.februāra un amatpersonas kopš 2014.gada 18.marta. Tādejādi kopš aizdevuma noslēgšanas brīža – 2015.gada 27.oktobrī, prasītāja amatpersonas un patiesā labuma guvēji bija zināmi un pārbaudīti no atbildētāja puses.

Tādejādi secināms, ka atbildētāja rīcība vienpusēji pārtraucot aizdevuma līgumu pirms termiņa neatbilst normatīvo aktu prasībām un aizdevuma līguma noteikumiem.

[4.1] Nepamatota ir atbildētāja atsaukšanas uz 2019.gada 25.marta vēstuli Nr.126 par informācijas sniegšanu, jo tā nosūtīta prasītājam jau pēc paziņojuma par līguma izbeigšanu nosūtīšanas 2019.gada 22.martā. Savukārt prasītājs to saņēma pēc tam, kad atbildētājs jau bija iesniedzis tiesā pieteikumus par saistību pastiprināšanai ieķīlāto nekustamo īpašumu labprātīgu pārdošanu izsolē. Tādejādi neloģisks ir atbildētāja apgalvojums, ka aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanas pamats ir apstāklis, ka prasītājs nav sniedzis Legalizācijas likumā paredzēto informāciju.

[4.2] Prasītāja ieskatā faktam, ka viens no nekustamajiem īpašumiem jau pārdots izsolē nav tiesiskas nozīmes, jo strīds ir par paziņojuma atzīšanu par spēkā neesošu un nekustamā īpašuma pārdošana izsolē nevar leģitimizēt atbildētāja prettiesisko darbību aizdevuma līguma pārtraukšanā.

[4.3] Prasītāja ieskatā attiecībā uz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019.gada 2.maija lēmumu Nr.3-12/0129-19/29 un 2019.gada 14.maija lēmumu Nr.3-12/0137-19/17 nav piemērojami Civilprocesa likuma 96.panta otrās daļas un 203.panta trešās daļas nosacījumi, jo lietas izskatītas un lēmumi pieņemti īpaši noteiktā bezstrīdus kārtībā, kurā prasītājam nebija tiesību izteikt iebildumus un tie nav atzīstami par spriedumiem.

[4.4] Prasītājs norāda, ka puses ir noslēgušas mutisku vienošanos, ka aizdevuma līguma darbība tiek turpināta un prasītājs veic maksājumus atbildētājam atbilstoši aizdevuma līguma grafikam, ko prasītājs pilda. Savukārt atbildētājs atsauc un atliek izsoles rīkošanu, ko atbildētājs izpildīja 2019.gada 3.oktobrī nosūtot tiesu izpildītājai lūgumus par izpildu darbību apturēšanu.

Bez tam atbildētāja sastādītais un parakstītais akts par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu uz 2019.gada 31.decembri, apliecina aizdevuma atlikumu 140 205,02 EUR un prasītāja saistību izpildi atbilstoši aizdevuma līguma noteikumiem.

[5] Trešā persona /pers. B/ 2020.gada 23.decembrī iesniedza trešās personas prasību par atbildētāja 2019.gada 22.marta paziņojuma par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu (aizdevuma līgums Nr.152710/3JF) Nr.123 atzīšanu par spēkā neesošu no tā sastādīšanas dienas un 2015.gada 27.oktobra aizdevuma līguma Nr.152710/3JF starp prasītāju kā aizņēmēju un atbildētāju kā aizdevēju atzīšanu par spēkā esošu.

Minētie trešās personas prasījumi pamatoti ar analoģiskiem faktiem, apstākļiem un tiesību normām kā prasītāja prasījumi.

[6] Saskaņā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021.gada 4.janvāra lēmumu noraidīts trešās personas /pers. B/ pieteikums par prasības nodrošināšanu.

[7] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos uz trešās personas /pers. B/ prasību norāda, ka prasību neatzīst, sniedzot pēc būtības analoģiskus paskaidrojumus kā uz prasītāja prasību.

Papildus norāda, ka arī trešā persona /pers. B/ nav izmantojusi savas tiesības iesniegt tiesā apvērsuma prasību apstrīdot tiesas lēmumus par nekustamo īpašumu pārdošanu labprātīgā izsolē tiesas ceļā.

[7.1] Norāda, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019.gada 14.maija lēmums lietā Nr.3-12/0137-19/17 par nekustamā īpašuma /adrese B/ pārdošanu labprātīgā izsolē ir izpildīts 2021.gada 5.janvārī. Izsolē īpašumu nosolīja /Uzvārds/ ģimenei piederošs uzņēmums SIA "/Nosaukums C/". Izsoles akts tiesā vēl nav apstiprināts.

Lūdz trešās personas /pers. B/ prasību noraidīt.

[8] Tiesas sēdē prasītāja, trešās personas /pers. B/ pārstāvis un trešā persona /pers. C/ uzturēja prasītāja un /pers. B/ prasības uz tajās norādītā pamata un apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka atbildētājs nav pierādījis apstrīdētā paziņojuma pamatotību. Atbildētājs nepamatoti ir norādījis /pers. C/ kā prasītāja patiesā labuma guvēju, jo atbilstoši Uzņēmuma reģistra datiem viņš par tādu nav atzīstams.

Starp pusēm tika panākta mutiska vienošanās par aizdevuma turpināšanu un tas no prasītāja puses tiek pildīts un ir spēkā esošs. Maksājumi saskaņā ar šo līgumu ir veikti un saistības segtas priekšlaicīgi. Tādejādi ķīlas pārdošana nav iespējama, jo parādsaistības ir segtas.

Lūdza prasības apmierināt.

[8.1] Atbildētāju pārstāvis tiesas sēdē prasības neatzina uz rakstveida paskaidrojumos norādītā pamata un apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka aizdevuma līguma izpildes gaitā tika noskaidrots, ka prasītājs nav izpildījis Legalizācijas likuma prasības attiecībā uz patiesā labuma guvēju un atbildētājs vienpusēji lauza līgumu. Šobrīd nav tiesiska pamata atzīt atbildētāja atkāpšanos no līguma par spēkā neesošu, jo lietā nav pieteikti nekādi citi prasījumi, kas būtu vērsti un seku novēršanu. Prasītājs nav cēlis apvērsuma prasības par nekustamo īpašumu piespiedu pārdošanu un šie lēmumi ir daļēji izpildīti. Savukārt trešajai persona /pers. B/ nav prasījuma tiesību par aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā esošu, jo viņa ir saistību galviniece, nevis aizdevuma līguma puse, līdz ar to šajā daļā tiesvedība izbeidzama. Pārējā daļā lūdza prasības noraidīt.

Motīvu daļa

[9] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus, atzīst, ka prasītāja un trešās personas /pers. B/ prasības ir pamatotas un apmierināmas.

[10] Lietā nav strīda, ka 2015.gada 27.oktobrī starp prasītāju kā aizņēmēju un atbildētāju kā aizdevēju tika noslēgts aizdevuma (kredīta) līgums Nr.152710/3JF par aizdevuma 150 409,05 EUR piešķiršanu uz laiku līdz 2030.gada 15.novembrim.

Minētais aizdevums nodrošināts ar ķīlu uz atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/, saskaņā ar 2015.gada 27.oktobra ķīlas (hipotēkas) līgumu Nr.152710/3JF, kas noslēgts starp pusēm; ar ķīlu uz trešajai personai /pers. B/ piederošo nekustamo īpašumu /adrese B/, saskaņā ar 2019.gada 10.janvāra ķīlas (hipotēkas) līgumu Nr.152710/3JF, kas noslēgts starp pusēm un trešo personu /pers. B/.

Kā arī 2017.gada 22.augustā starp atbildētāju un trešo personu /pers. C/ noslēgts galvojuma līgums Nr.152710/3JF, un 2019.gada 10.janvārī starp atbildētāju un trešo personu /pers. B/ noslēgts galvojuma līgums Nr.152710/3JF, saskaņā ar kuriem trešās personas galvo par prasītāja augstākminēto saistību izpildi solidāri.

[10.1] 2019.gada 22.martā atbildētājs nosūtīja prasītājam un trešajām personām paziņojumu par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu (aizdevuma līgums Nr.152710/3JF) Nr.123 norādot, ka pamatojoties uz aizdomām par patiesā labuma guvēja – /pers. C/ saistību ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju (naudas atmazgāšanu), izpildot Legalizācijas likuma prasības, kā arī pamatojoties uz atbildētāja klientu darījumu uzraudzības procedūrā paredzēto kārtību, paziņo, ka atbildētājs ir pieņēmis lēmumu par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu. Ņemot vērā minēto atbildētājs paziņo par 2015.gada 27.oktobrī noslēgtā aizdevuma līguma Nr.152710/3JF izbeigšanu ar šī paziņojuma nosūtīšanas dienu un pieprasa veikt aizdevuma 166 151,32 EUR pirmstermiņa atmaksu, ne vēlāk kā līdz 2019.gada 29.martam. Vienlaicīgi atbildētājs brīdināja, ka nesamaksas gadījumā, atbildētājs sniegs tiesā pieteikumu par nekustamo īpašumu labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā.

Atbildot uz šo paziņojumu prasītājs 2019.gada 28.martā nosūtīja atbildētājam vēstuli norādot, ka uzskata šo paziņojumu par prettiesisku, jo atbildētājs paziņojumu nav pamatojis ar tiesību normām un nav norādīts pamatojums apgalvojumam, ka /pers. C/ ir prasītāja patiesā labuma guvējs.

[10.2] Saskaņā ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019.gada 2.maija lēmumu lietā Nr.3-12/0129-19/29 apmierināts atbildētāja pieteikums un atļauts pārdot labprātīgā izsolē tiesas ceļā prasītājam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/.

Saskaņā ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019.gada 14.maija lēmumu lietā Nr.3-12/0137-19/17 apmierināts atbildētāja pieteikums un atļauts pārdot labprātīgā izsolē tiesas ceļā trešajai personai /pers. B/ piederošo nekustamo īpašumu /adrese B/.

[10.3] Lietā nav strīda, ka prasītājs laikā no 2019.gada 2.maija līdz 2020.gada 24.martam ir veicis un atbildētājs ir pieņēmis maksājumus par kopējo summu 23 636,99 EUR un ieskaitījis tos aizdevuma dzēšanai. Kā izriet no pušu parakstītā akta par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu uz 2019.gada 31.decembri, prasītāja parādsaistības pret atbildētāju pēc līguma Nr.152710/3JF sastāda 140 205,02 EUR.

[10.4] Neskatoties uz to, ka pamatojoties uz apstrīdēto 2019.gada 22.marta atbildētāja paziņojumu par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu (aizdevuma līgums Nr.152710/3JF) Nr.123 šī aizdevuma izpildes nodrošināšanai ieķīlātie nekustamie īpašumi /adrese B/ un /adrese A/ ir nodoti piespiedu izsolei tiesas ceļā un attiecīgie lēmumi nav apstrīdēti ceļot apvērsuma prasību, tiesa atzīst, ka prasītājam ir tiesības lūgt izvērtēt atbildētāja vienpusējas atkāpšanās no līguma pamatotību un lemt par no 2015.gada 27.oktobra aizdevuma līguma Nr.152710/3JF izrietošo saistību spēkā esamību. Šāds tiesas viedoklis pamatots ar Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 11.jūnija lēmumā šajā lietā norādīto.

[11] Kā redzams no apstrīdētā paziņojuma Nr.123 par lēmumu par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu, tas pamatots ar atbildētāja kā aizdevēja aizdomām par patiesā lauma guvēja – /pers. C/, saistību ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju (naudas atmazgāšanu), izpildot Legalizācijas likuma prasības, kā arī pamatojoties uz atbildētāja klientu darījumu uzraudzības procedūrā paredzēto kārtību.

[11.1] Atbilstoši Civillikuma 1589.panta nosacījumiem vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Lietā nav strīda, ka atbildētājs vienpusēji no līguma nav atkāpies no līguma tajā noteiktajos gadījumos un atkāpšanās nav pamatota ar paša līguma raksturu. Atbildētājs savu atkāpšanos no līguma pamatojis ar likumā paredzētu gadījumu, proti atbilstoši Legalizācijas likuma prasībām.

Kaut arī pašā atbildētāja paziņojumā nav norādīta attiecīgā Legalizācijas likuma norma, kas dod tiesības atbildētajam vienpusēji atkāpties no līguma, no apstrīdētā paziņojuma izriet, ka atkāpšanās saistīta ar atbildētāja kā aizdevēja aizdomām par patiesā lauma guvēja – /pers. C/, saistību ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju (naudas atmazgāšanu).

[11.2] Legalizācijas likuma 1.panta 5)punkts nosaka, ka patiesais labuma guvējs ir fiziska persona, kura klienta – juridiskās personas vai juridiskā veidojuma – īpašnieks vai kura kontrolē klientu, vai kuras vārdā, labā, interesēs tiek nodibinātas darījuma attiecības vai tiek veikts gadījuma rakstura darījums, un tā ir vismaz:

a) attiecībā uz juridiskām personām – fiziskā persona, kurai tiešas vai netiešas līdzdalības veidā pieder vairāk nekā 25 procenti no juridiskas personas kapitāla daļām vai balsstiesīgajām akcijām vai kura to tiešā vai netiešā veidā kontrolē.

Kā redzams no Komercreģistra izdrukas par prasītāju atbilstoši Legalizācijas likuma 18.^{2}panta prasībām kā tā patiesā labuma guvējs nav norādīts /pers. C/. Citi pierādījumi, ka /pers. C/ būtu atzīstams par prasītāja patiesā labuma guvēju tiesai netika iesniegti.

Bez tam atbildētājs savos paskaidrojumos atsaucās uz Legalizācijas likuma 22.panta otrās daļas 3.punktu, kas nosaka atbildētāja tiesības veikt klienta padziļinātu izpēti uzsākot un uzturot darījuma attiecības vai veicot gadījuma rakstura darījumu ar klientu, kura patiesais labuma guvējs ir politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona. Taču lietā nav iegūti pierādījumi,

ka /pers. C/ būtu prasītāja patiesā labuma guvējs un atbilstu Legalizācijas likuma 22.panta otrās daļas 3.punkta nosacījumiem, t.i. būtu politiski nozīmīga personai vai ar tādu saistīta persona.

[11.3] Savos 2019.gada 28.marta iebildumos uz atbildētāja paziņojumu Nr.123 prasītājs norāda, ka atbildētājs nav atsaucies uz konkrētu tiesību normu, vai noslēgtā līguma noteikumu, kas paredz šādu atkāpšanos. Kā arī paziņojumā nav norādīts pamatojums atbildētāja apgalvojumam, ka /pers. C/ ir prasītāja patiesā labuma guvējs, jo pēdējais neatbilst Legalizācijas likuma 1.panta 5.punkta nosacījumiem, ko apstiprina publiski pieejamā informācija.

Pēc minēto iebildumu saņemšanas atbildētājs 2019.gada 25.martā nosūtīja prasītājam vēstuli par paskaidrojumu sniegšanu N.126, kurā norādīts, ka izpildot Legalizācijas likuma prasības un uzņēmuma iekšējās procedūras, pieprasa sniegt paskaidrojumus un pamatojošus dokumentus par aizdevuma dzēšanai novirzīto naudas līdzekļu izcelsmi, par laika periodu no 2015.gada 27.oktobra līdz 2019.gada 22.oktobrim un tieši: a) par naudas līdzekļu izcelsmi, ko maksājumu veikšanai novirzījis pats prasītājs; b) par naudas līdzekļu izcelsmi, ko maksājumu veikšanai prasītāja vietā novirzījušas trešās personas.

Kaut arī vēstulē nav atsauces uz konkrētu Legalizācijas likuma normu, ņemot vērā atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīto, secināms, ka šāds informācijas pieprasījums izteikts saskaņā ar Legalizācijas likuma 28.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka lai izpildītu šā likuma prasības, likuma subjektam ir tiesības pieprasīt no saviem klientiem un klientiem ir pienākums sniegt klienta izpētei nepieciešamo patieso informāciju un dokumentus, tajā skaitā par patiesajiem labuma guvējiem, klientu veiktajiem darījumiem, klientu un patieso labuma guvēju saimniecisko, personisko darbību, finansiālo stāvokli, naudas vai citu līdzekļu avotiem.

Savukārt minētā likuma 28.panta otrā daļa nosaka, ka ja likuma subjekts neiegūst šajā likumā noteikto klienta izpētes prasību izpildei nepieciešamo patieso informāciju un dokumentus apjomā, kas tam ļauj veikt pārbaudi pēc būtības, likuma subjekts izbeidz darījuma attiecības ar klientu un lemj par klienta saistību pirmstermiņa izpildi. Šādos gadījumos likuma subjekts lemj par darījuma attiecību izbeigšanu arī ar citiem klientiem, kuriem ir tie paši patiesie labuma guvēji, vai par šādu klientu saistību pirmstermiņa izpildes pieprasīšanu.

Lietā nav strīda, ka atbildētājs vispirms 2019.gada 22.martā nosūtīja prasītājam paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no līguma pamatojot savu atkāpšanos ar Legalizācijas likuma normām, bet tikai pēc tam pieprasīja no prasītāja informāciju, kas tā nesniegšanas gadījumā atbilstoši Legalizācijas likuma 28.panta otrās daļas nosacījumiem ir pamats vienpusēji atkāpties no līguma.

[11.4] Ņemot vērā, ka atbilstoši Civillikuma regulējumam vienpusēja atkāpšanās no līguma ir īpaša tiesība, kas izlietojama tikai noteiktos gadījumos, t.sk. likumā konkrēti noteiktos gadījumus, tiesa atzīst atbildētājam vienpusēji atkāpjoties no aizdevuma līguma ar prasītāju atbilstoši Legalizācijas likuma nosacījumiem, ir pieļaujama tikai šajā likumā noteiktajā kārtībā un šīs kārtības pārkāpums pats par sevi ir pamats šādas vienpusējas atkāpšanās atzīšanai par spēkā neesošu.

No atbildētāja iesniegtajiem dokumentiem izriet, ka atbildētājs pretēji Legalizācijas likuma 28.panta nosacījumiem vispirms ir paziņojis prasītājam par vienpusēju atkāpšanos no līguma saskaņā ar Legalizācijas likumu, nenorādot attiecīgu likuma normu, kas paredz šādas atbildētājas tiesības. Bet pēc tam pieprasījis prasītājam sniegt informāciju un dokumentus, kuru nesniegšana saskaņā ar Legalizācijas 28.panta otro daļu ir pamats lemt par saistību pirmstermiņa izpildi.

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka atbildētājs pirms informācijas un dokumentu pieprasīšanas no prasītāja 2019.gada 25.martā, jau 2019.gada 22.martā ar paziņojumu Nr.123 paziņoja atbildētājam par vienpusēju atkāpšanos no aizdevuma līguma. Līdz ar to šāda atbildētāja vienpusēja atkāpšanās no aizdevuma līguma 2019.gada 22.martā saskaņā ar Legalizācijas likumu neievērojot šajā likumā noteikto kārtību, atzīstama par nepamatotu un spēkā neesošu.

Bez tam tiesas ieskatā šāda atkāpšanās ir jāpamato ne tikai ar atsauci uz likumu, bet jānorāda konkrēta likuma norma vai normas, kas paredz šādas tiesības. Šāds pamatojums nepieciešams, lai personai attiecībā uz kuru atkāpšanās no līguma īstenota, būtu skaidri saprotams atkāpšanās iemesls un pamatojums. Šāds tiesas viedoklis pamatots uz Civillikuma 1587., 1589.pantā noteikto, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma pēc būtības nav pieļaujama, izņemot atsevišķus, noteiktus gadījumus – t.sk. kad to zināmos apstākļos atļauj likums. Tādejādi prasītājam ir tiesības precīzi zināt kādu iemeslu dēļ un pamatojoties uz kādu tiesību normu, atbildētājs ir vienpusēji atkāpies no līguma.

[12] Lietā nav strīda un kā redzams no maksājuma uzdevumiem - prasītājs pēc atbildētāja paziņojuma par aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanu, laikā no 2019.gada 2.maija līdz 2020.gada 24.martam ir veicis un atbildētājs ir pieņēmis maksājumus par kopējo summu 23 636,99 EUR, veicot ikmēneša maksājumu 1812,23 EUR, kas atbilst aizdevuma līgumā noteiktajam ikmēneša maksājumu apmēram.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka prasītājs faktiski pēc 2019.gada 22.marta, kad atbildētājs paziņoja par vienpusēju atkāpšanos no līguma, atbilstoši savam 2019.gada 28.marta paziņojumam, ka nepiekrīt līguma vienpusējai izbeigšanai, turpināja pildīt aizdevuma līguma nosacījumus.

[13] Tiesa atzīst par nepamatotiem atbildētāja apgalvojumus, ka trešajai personai /pers. B/ nav prasījuma tiesību par 2019.gada 22.marta paziņojuma Nr.123 atzīšanu par spēkā neesošu un 2015.gada 27.oktobra aizdevuma līguma Nr.152710/3JF atzīšanu par spēkā esošu, jo /pers. B/ nav aizdevuma līguma dalībnieks.

Taču kā redzams no apstrīdētā 2019.gada 22.marta paziņojuma tas adresēts arī /pers. B/ kā no aizdevuma līguma izrietošo saistību galviniecei. Saskaņā ar starp atbildētāju un /pers. B/ kā galvinieci 2019.gada 10.janvārī noslēgtā galvojuma līguma Nr.152710/3JF nosacījumiem /pers. B/ ir galvojusi par prasītāja saistību, kas izriet no 2015.gada 27.oktobra aizdevuma līguma Nr.152710/3JF izpildi. Kā arī /pers. B/ saskaņā ar 2019.gada 10.janvāra ķīlas (hipotēkas) līgumu Nr.152710/3JF ir ieķīlājusi par labu atbildētājam sev piederošo nekustamo īpašumu no minētā aizdevuma līguma izrietošo saistību izpildes nodrošināšanai.

Ņemot vērā, ka atbilstoši Civillikuma 1701.panta nosacījumiem galvinieks, pret kuru ceļ prasību kreditors, var izlietot visas galvenā parādnieka ierunas, kā arī faktu, ka neskatoties uz to, ka kreditors vēl nav prasījis saistību izpildi no galvinieces, bet jau ir vērsis piedziņu uz trešās personas /pers. B/ ieķīlāto īpašumu, pamatojot to ar apstrīdēto 2019.gada 22.marta paziņojumu Nr.123, atbilstoši Satversmes tiesas 2020.gada 30.decembra lēmumā lietā Nr.2020-08-01 norādītajam, ka jebkurai personai ir tiesības vērsties tiesā ar prasību par viņas un kreditora tiesību attiecību saturu, tiesa atzīst, ka trešajai personai /pers. B/ ir prasījuma tiesības par apstrīdētā paziņojuma atzīšanu par spēkā neesošu un aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā esošu. Tādejādi trešā persona var noskaidrot savu tiesību saturu attiecībā pret atbildētāju, kas izriet no noslēgtajiem galvojuma un ķīlas līgumiem.

[14] Tiesa atzīst, ka šajā lietā nav piemērojami Civilprocesa likuma 96.panta otrās daļas nosacījumi, attiecībā uz ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019.gada 2.maija lēmumā lietā Nr.3-12/0129-19/29 un 2019.gada 14.maija lēmumā lietā Nr.3-12/0137-19/17 nodibinātiem faktiem, jo lietas izskatītas Civilprocesa likuma 49.pantā noteiktajā kārtībā.

Nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā reglamentē Civilprocesa likuma 49.nodaļa, atbilstoši kuras nosacījumiem, izskatot pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā, netiek lemts par pieteikuma materiāli tiesisko pamatotību, t.i. netiek vērtēta pati saistība pēc būtības. Šādas kārtības mērķis ir nevis regulēt strīdus par tiesībām, bet noteikt vienkāršotu un paātrinātu parāda piedzīšanas procesu.

Līdz ar to ar lēmumu, kas pieņemts bezstrīdus kārtībā, kurā pēc būtības nav izvērtēta saistība un šajā lietā apstrīdētais paziņojums Nr.123, nevar tikt atzīts par pierādītu kāds fakts, kura izvērtēšanu pēc būtības tiesa nav veikusi.

[15] Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka prasītāja un trešās personas /pers. B/ prasība par 2019.gada 22.marta paziņojuma par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu (aizdevuma līgums Nr.152710/3JF) Nr.123 atzīšanu par spēkā neesošu un 2015.gada 27.oktobra aizdevuma līguma

Nr.152710/3JF, kas noslēgts starp prasītāju kā aizņēmēju un atbildētāju kā aizdevēju, atzīšanu par spēkā esošu ir pamatotas un apmierināmas.

[16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu no atbildētāja prasītāja un trešās personas /pers. B/ labā piedzenami izdevumi par valsts nodevas samaksu katram 70 EUR. Kā arī saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu un trešo daļu tiesas izdevumi ir arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu ir ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi 11,77 EUR, kuru samaksu veicis prasītājs un 11,77 EUR, kuru samaksu veikusi trešā persona /pers. B/, iesniedzot prasību.

Līdz ar to kopumā no atbildētāja prasītāja un trešās personas /pers. B/ labā piedzenami tiesas izdevumi 81,77 EUR katram.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei. Minētais termiņš skaitāms no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civillikuma 1589.panta, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 28.pantu, Civilprocesa likuma 8., 97., 193.panta, tiesa

nosprieda:

apmierināt SIA "/Nosaukums A/" prasību un /pers. B/ prasību pret akciju sabiedrību "/Nosaukums B/" par paziņojuma atzīšanu par spēkā neesošu un aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā esošu un atzīt par spēkā neesošu no tā sastādīšanas dienas akciju sabiedrības "/Nosaukums B/" 2019.gada 22.marta paziņojumu par darījuma attiecību pirmstermiņa izbeigšanu (aizdevuma līgums Nr.152710/3JF) Nr.123 un atzīt par spēkā esošu 2015.gada 27.oktobrī starp akciju sabiedrību "/Nosaukums B/" kā aizdevēju un SIA "/Nosaukums A/" kā aizņēmēju noslēgto aizdevuma līgumu Nr.152710/3JF.

Piedzīt no akciju sabiedrības "/Nosaukums B/" SIA "/Nosaukums A/" labā tiesas izdevumus 81,77 EUR. Samaksu veikt SIA "/Nosaukums A/" kontā Nr./konta numurs/, Industra Bank AS.

Piedzīt no akciju sabiedrības "/Nosaukums B/" /pers. B/ labā tiesas izdevumus 81,77 EUR. Samaksu veikt SIA "/Nosaukums A/" kontā Nr./konta numurs/, AS Swedbank.

Noteikt SIA "/Nosaukums A/" sprieduma daļā par piedziņu labprātīgas izpildes termiņu – 10 dienu laikā, pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Faktiski spriedums sastādīts 2021.gada 10.novembrī.

Tiesnese K.Zdanovska